

Witold Machura

PIONIER i informatyczni PIONIER-zy (I)

Fot. co&st

Realizacja PIONIER-a przebiega za pośrednictwem konsorcjów, złożonych z jednostek naukowych, podmiotów gospodarczych, organów administracji rządowej i samorządowej.

Polska nigdy nie była kojarzona z imponującym udziałem wydatków na naukę w budżecie państwa. Nawet w okresie „propagandy sukcesu” władze przyznawały, że trwałym zjawiskiem jest emigracja uczonych. Technologie nie przystające do potrzeb rozwijającej się teorii, brak dostępu do nowinek technicznych na światowym poziomie, a także brak motywacji do kontynuowania pracy naukowej przez młodych-zdolnych sprawiły, że osiągnięcia polskiej nauki graniczyły wręcz z cudem.

Informatyczne przyspieszenie

W latach 1991-1999 Komitet Badań Naukowych deklarował przeznaczenie na rozwój infrastruktury informatycznej, przeznaczonej dla ośrodków akademickich około 465 mln zł. Choć ostatecznie tej wielkości środki nie zostały przekazane, to jednak powstał *Program rozwoju infrastruktury informatycznej dla polskich środowisk naukowych*, przyjęty 15 marca 1995 r. Od 1991 roku działały w kraju dwie sieci rozległe: Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa (NASK) i sieć POL-34, 22 sieci miejskie (MAN) oraz 5 centrów komputerów dużej mocy (Warszawa, Kraków, Poznań, Gdańsk i Wrocław).

Główne cele programu rozwoju naukowej infrastruktury informatycznej zostały określone w dokumencie, oficjalnie przyjętym przez KBN dniu 29 czerwca 2000 r. Biorąc pod uwagę perspektywiczne potrzeby - zarówno środowiska naukowego, jak i rozwój krajowej informatyki w ogóle, wedle zapisów tego dokumentu postawiono na rozwój: łączności komputerowej dla środowiska naukowego, usług sieciowych, aplikacji z zakresu zastosowania technologii informatycznych w: telekomunikacji, naukach obliczeniowych, wspomaganiu nauczania dostępem do Internetu, zdalnym nauczaniu, systemach informacji przestrzennej, systemach zarządzania zasobami środowiska, telemedycynie i systemach pracy grupowej.

Skąd wziął się PIONIER?

We wrześniu 2000 r. **grupa polskich uczonych zaproponowała stworzenie zaawansowanej infrastruktury informatycznej** wraz z „powszechnie dostępnymi, zaawansowanymi narzędziami, usługami i aplikacjami dla środowiska naukowego, a także dla administracji rządowej i samorządowej oraz dla społeczeństwa”. Wizja ta zyskała postać programu **PIONIER** czyli **Polskiego Internetu Optycznego – Zaawansowanych Aplikacji, Usług i Technologii dla Społeczeństwa Informatycznego**.

Koncepcja programu oparta została o realizację trzech podstawowych celów:

1. Rozbudowę infrastruktury informatycznej nauki w Polsce do poziomu umożliwiającego prowadzenie badań w zakresie wyzwań współczesnej nauki, techniki, usług i aplikacji.
2. Stworzenie i weryfikację w praktyce pewnego zakresu usług i aplikacji, przeznaczonych w perspektywie dla potrzeb społeczeństwa informacyjnego (do wykorzystania również w nauce, edukacji, administracji i gospodarce).
3. Włączenie RP do konkurencji w zakresie tworzenia oprogramowania do nowych (wręcz „pionierskich”) zastosowań.

Dla pomysłodawców realizacja tego programu była środkiem do osiągnięcia nie mniej istotnych, szczegółowych zadań. Określono je następująco:

- wypracowanie strategii rozwoju społeczeństwa informacyjnego
- zapewnienie środowisku naukowemu dostępu do zaawansowanej infrastruktury sieciowej i specjalizowanej (w tym komputerów o dużej mocy obliczeniowej)
- umożliwienie polskiemu zespołom partnerskiego uczestnictwa w programach międzynarodowych
- utrzymanie poziomu rozwoju technicznej infrastruktury informatycznej nauki na poziomie krajów Unii Europejskiej.

Cóż nowatorskiego jeszcze kojarzy się z PIONIER-em? Jego realizacja przebiega za pośrednictwem konsorcjów złożonych z jednostek naukowych, podmiotów gospodarczych, organów administracji rządowej i samorządowej. KBN deklaruje przy tym dofinansowywanie realizacji w ramach: aplikacji w zakresie nauk obliczeniowych, usług sieciowych, infrastruktury sieciowej i specjalizowanej oraz połączeń międzynarodowych z sieciami naukowymi (z siecią TEN-155 lub z siecią GÉANT, czyli sieciami przeznaczonymi wyłącznie do wykorzystania na cele naukowe).

Nad aktualnym stanem zaawansowania tego programu chciałbym skoncentrować się w dalszej części tego tekstu.

Autor korzystał z dokumentu KBN: PIONIER: Polski Internet Optyczny - Zaawansowane Aplikacje, Usługi i Technologie dla Społeczeństwa Informacyjnego (z września 2000 r.), przygotowany przez zespół: prof. dr hab. Jacek Rychlewski, prof. dr hab. inż. Jan Węglarz, dr inż. Stanisław Starzak, dr inż. Maciej Stroiński, mgr inż. Mściśław Nakonieczny (przy udziale: prof. dr. hab. Bogdana Lesynga, prof. dr. hab. inż. Mariana Nogi, prof. dr. hab. Marka Niezgódki, mgr. inż. Piotra Sąsiedzkiego i mgr. inż. Jerzego Żenkiewicza).

Prof. dr hab. inż. Jan Węglarz to jeden z ojców PIONIER-a. Pozycja profesora w tej dziedzinie nauki jest niepodważalna – i to nie tylko w Polsce. W roku 1993 przyczynił się do powstania Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego (PCSS), a od grudnia 2002 roku pełni funkcję prezesa poznańskiego oddziału Polskiej Akademii Nauk. Jednak dla fachowców spoza środowiska informatycznego znanym był fakt, iż profesor Węglarz otrzymał tytuł „Internetowego Obywatela Roku 2003”, przyznawany przez Internet Obywatelski. Otrzymanie tego rodzaju tytułu jest potwierdzeniem faktu, iż środowisko naukowe nie musi być środowiskiem hermetycznym, a wręcz przeciwnie – może inspirować.

Prof. dr hab. inż. Jan Węglarz